ЦИЈЕНА 2.— ДИНАРА

Poštarina plaćena u gotovom

ГЛАС

Земља сељаку — Творница раднику

ORGAN NARODNOG FRONTA ZA OKRUG BANJU LUKU

GODINA IV. | BANJA LUKA, 9. marta 1946. god. | Број 10 (36)

ОДРЖАНЕ СУ ПРВЕ АГРАРНЕ РАСПРАВЕ

„Ми који смо наполичили знамо најбоље шта је земљорадња и да земљу не може обрађивати онај који се бави неким занатом"

Прве аграрне расправе одржане су у Приједору 5. и 6. марта у пуној дворани Дома културе. За ове расправе владало је велико интересовање не само код аграрних интересената, већ и код приједорског грађанства.

Пред аграрном комисијом, као посједници — неземљорадници појавили су се овог дана: Ковачевић Милутин, Рапић Мехмедалија, Рапић Узеир, Р апић Дервиш, приједорски трговци, те Чуљет Фрањо, чиновник и Кос Душан, гостионичар.

Наведени земљопосједници настојали су на све могуће начине да убиједе комисију и аграрне интересенте да су они земљорадници и да земљу сами обрађују већ дуже времена.

У овом настојању нису имали успјеха, јер су аграрни интересенти доказали да они земљу никад нису обрађивали властитом снагом, већ најамном снагом или наполицом. Сви аграрни интересенти захтијевају да се Рапић Мехмедалији одузме ова земља, да му се не остави ни законски минимум, јер је исти искориштавао радну снагу и као трговац — шпекулант богато се на рачун радних маса. Он је купио кућу у Загребу, милионске вриједности и већ дуже вријеме живи стално у Загребу, а са земљорадњом није имао никакве везе, осим што је убирао плодоне туђег труда.

У погледу Чуљета Фрање интересенти траже да му се остави само два и по дунума оранице и 250 квадратних метара земље окућнице, јер именовани није имао исправно држање за вријеме окупације.

Што се тиче осталих, аграрни интересенти су се сложили да им се као неземљорадницима остави законом одобрених 30 дунума, а остатак да се експропише.

Другога дана одржане су расправе: Шабић-Сарајлић Мехмеду, наслиједницима Радетић Пере, Остојић Бошку, Хаџиселимбеговићу Османбегу, Хаџиселимбеговићу Сулејману, Вујасиновић Ани, Кондић Невенки, Кондић Сими и насљедницима Алишић Хусеина.

Сарајлић Мехмед по занимању столар, који посједује 146 дунума земље, изјављује да је земљу сам обрађивао. Аграрни интересенти, његови сусједи и остали који га знају тврдили су да је Сарајлић земљу обрађивао туђом радном снагом.

Гојко Мршић говори: »Друг Сарајлић је земљу обрађивао, али најамном радном снагом«.

За ријеч се јавља Селман Мехо, безземљаш, који је сав свој живот провео радећи на туђој земљи, оставши на њој своју снагу и радећи за користи другога. Из његових ријечи избија горчина тешко преживјелог живота, револт човјека који је експлоатисан на најгрубљи начин.

»Мехмед је мој повјереник. Ако ћемо право говорити, он није земљу радио, већ је радио свој занат. У руке није узео плуг и дрљачу, већ чекић и клијешта. Земљорадницима земља, а раднику фабрика и занат. Ми који смо наполичили, знамо најбоље шта је земљорадња и да се не може обрађивати толика земља властитом снагама и радити занат. Та земља мора пасти под удар аграрне реформе«. Сви присутни једногласно су потврдили и одобрили ове наводе.

За двије породице насљедике Пере Радетића, који је посједовао 187 дунума оранице и 140 дунума шуме аграрни интересенти предлажу да им се да по 30 дунума оранице и да се изврши експропријација остале земље.

Остојић Бошко, трговац, посједник 107 дунума земље настоји убиједити комисију да се не бави трговином и да му је земљорадња данас једино занимање. Извјестан број аграрних интересената захтијева да се изврши експропријација цјелокупне земље, дочим је већи број аграрних интересената предложио да му се остави 30 дунума.

Хаџиселимбеговић Османбег, посједник 200 дунума земље настоји доказати да је земљорадник, али сви аграрни интересенти доказују противно и захтијевају да му се одузме сва земља.

Један од аграрних интересената му говори: »Ти си имао земљу, али други ју је обрађивао. Други ти је орао и копао, а ти си с кишобраном обилазио од хамбара до хамбара. Имаш и пет кућа. (Повици: треба му одузети сву земљу, јер је никад није обрађивао!)«

Говори безземљаш Селман: »Нека види како је нама који нисмо имали ни гредице да лука засадимо. Нека докаже када је он земљу сам обрађивао«.(Повици: нећемо више робовања и враћања на старо!)

Хаџиселимбеговић Сулејман, са 151 дунумом земље показао је најпоштенији став од свих земљопосједника.

Ради његовог поштења и исправног политичког држања за вријеме окупације, сви аграрни интересенти одобравају да му се остави 30 дун.

Аграрни интересенти предлажу да се и Вујасиновић Ани која посједује 190 дунума остави 30 дунума, а да се изврши експропријација остале земље.

Кондић Невенка која посједује 78 дунума настојала је да докаже да су она и њезин муж — поп, сами обрађивали земљу, да је поп радио више него ма који тежак у селу. Осим шест и по вагона пшеничног сјемена за Бос. Градишку, превезли су седам вагона сјемена зоби из Окучана за Разбој и Лакташе. При утовару и истовару шофери су помогли друговима радницима да би посао што прије свршили. Поред оваквих другова шофера нашим сељацима стићи ће сјеме на вријеме.

Сељак Гојко Мршић говори: »Ја знам да је поп обрађивао земљу, али је поп имао и своју парохију и богослужење па није могао сам све да обрађује«, — предлаже да му се остави само 30 дунума.

Фехо Селман: »Ја још нисам видио попа и хоћу да ору.« У дворани смијех и одобравање.

Комисија је донијела закључак да се изврши експропријација 103 дунума земље која је била власништво Кондића Симе, а који није иза себе оставио законских насљедника.

Алишића Хусеина насљедници, посједници 140 дунума земље настоје као и остали да докажу да су они земљорадници.

Говори сељак Мехо Селман: »Хусеин је био чиновник на ваги и мјерио је како је хтио, те куповао комад по комад земљишта, коње и држао слуге да му раде земљу. Треба им одузети сву земљу.« (Повици: тако је!)

Комисија је саслушала све приједлоге аграрних интересената, као и образложења земљопосједника. На основу закона и на темељу датих исказа донијеће комисија своју одлуку у року од два дана, када ће се наставити остале расправе.

U izborima za organe narodne vlasti u Riječi glasalo je 94.9% upisanih birača

Gradska izborna komisija saopštava danas da je od 34.625 birača pristupilo glasanju 32.846, što znači 94,9 posto od ukupnog broja upisanih birača.

Rezultati po reonima su sljedeći: Prvi reon — upisanih glasača 4.330, glasalo 4.233 to jest 97,7%; drugi reon — od upisanih glasača 10.463, glasalo 10.069 to jest 96,25%; treći reon — upisanih glasača 9.622, glasalo 9.122 to jest 94.8%; četvrti reon — upisanih glasača 10.210, glasalo 9.422 to jest 93.2%.

Od ukupnog broja palih glasova poništeno je ukupno 2.111 glasova, to jest 6,4%.

Prema tome, izabrano je za Gradsku narodnu skupštinu 14 zastupnika za prvi reon, 22 za drugi reon, 22 za treći reon i 21 za četvrti reon.

(Tanjug)

Састав комисије за испитивање границе између Италије и Југославије

Дописник ТАНЈУГ-а јавља: Комисија која ће припремати изјештај и саставити препоруке за одређивање границе између Италије и Југославије састављена је од др. Ф. Моузлиа (САД), Волдока (Велика Британија), М. Герашченка (СССР) и М. Одрама (Француска).

СЈЕДНИЦА ВЛАДЕ

Београд, 5. марта.

Јуче је одржана сједница владе Федеративне Народне Републике Југославије.

На сједници је усвојен предлог општег државног буџета ФНРЈ за 1946 годину, предлог Закона о браку и предлог Закона о општој државној контроли.

Донијета су ријешења и по низу текућих питања.

(Из Кабинета Претсједништва владе).

РАД ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На јучерашњим сједницама законодавних одбора Савезног вијећа и Вијећа народа завршен је претрес у појединостима предлога Закона о ученицима у привреди (шегртима).

Законски предлог предат је редакционим одборима на поправку и коначно уједначење. На заједничком састанку Редакциони одбори извршиће уједначење текста и поднијети га одборима на гласање.

Шофери ДАСП-а у свом слободном времену превозе сјеме

Требало је превести из Бање Луке за Бос. Градишку шест и по вагона пшенице сјемена. Шофери ДАСП-а свјесни важности и хитности свог посла одлучили су да у недјељу 3. марта, свој једини слободни дан, превезу потребно пшенично сјеме. Њих 32 добровољно, у оквиру првомајског такмичења, извршили су те недјеље два посла.

На пољопривредној конференцији повјереника среских народних одбора у Окружном народном одбору створен је план за прољетну обраду и сјетву

У Бањој Луци је одржана конференција повјереника пољопривредних одјељења среских народних одбора, пољ. референата и пољопривредних стручњака, на којој је донесен план за прољетну сјетву и расподјела снаге с којима ће се он извршити.

У срезу Бања Лука треба да се обради површина од 24.205 хектара. Он располаже са 3.116 пари запрежне стоке и зато ће се овдје моћи обрадити сва земља властитим снагама. Повјереник привредног отсјека Среског Н. О. Иво Букадиновић је изјавио на конференцији да ће овај срез моћи дати помоћ и другима у запрежној стоци, са 1.500 радних дана. Он ће прије свега помоћи обраду земљишта на подручју града и у которварошком срезу.

Бос. Градишка треба да засије 30.755 хектара, а за то на расположењу има 1.594 пара запрежне стоке. На терену овог среза се налази 45 трактора који ће се употријебити за орање. Према предвиђању да трактор може дневно да узоре 20 дунума и да сваки оре 40 дана, они могу узорати површину од 3.600 хектара. Преосталих 11.912 хектара се неће моћи обрадити расположивом стоком те ће овом срезу притећи у помоћ власти из других крајева.

Повјереник Среског Н. О. Приједор је изложио да ће предвиђену површину од 22.297 хектара моћи обрадити 2.590 пари стоке и пет трактора којима располаже тракторска станица. Поред тога срез Приједор ће моћи дати хиљаду радних дана са запрегом Бос. Дубици.

У Бос. Дубици ће се обрадити 11.676 хектара. Сељаци и народне власти располажу свега са 707 пари запрежне стоке. Предвиђа се да ће трактори на подручју овог среза обрадити хиљаду хектара.

Срез Бос. Нови би требао да засије површину од 18.100 хектара. Овдје има 1.900 пари запрежне стоке, способне за рад и према томе моћи ће да се обради сва предвиђена површина домаћим снагама.

Сански Мост који треба да засије 12.784 хектара и посједује 1.181 пари стоке моћи ће такође да обради сву земљу својим властитим снагама. Поред тога радиће и два трактора. Предвиђа се да ће они узорати површину од 160 хектара.

У срезу Лакташи ће се обрадити 19.080 хектара. Овдје има 1.962 пара запрежне стоке. Предвиђа се да ће се тракторима обрадити 1.800 хектара, а са расположивом стоком ће се моћи обрадити остатак те неће бити потребно тражити помоћ за обраду земље. Срез Лакташи располаже са извјесним већим количинама сјемена него ли остали: 72 вагона кукуруза, 13 вагона зоби и др. Биће потребно да се овамо дониједи нешто сјемена житарица и индустријског биља.

У срезу Пискавица и Србац ће се моћи предвиђене површине за сјетву обрадити са снагама којима располажу ови крајеви. У Пискавици треба да се засије 18.788 хектара, а има 2.735 пари запрежне стоке. У срезу Србац има 1.658 пари запрежне стоке и 18.020 хектара за обраду.

Према - добивеним подацима народне власти и народ у Срнцу располажу с 50 вагона сјемена. Потребно је овом крају још вагон разног сјемена. Одобрено му је 12 вагона, у што није урачунан кромпир, а за три вагона озиме пшенице ће се извршити замјена са јарим усјевима. У срезу Пискавици према подацима има 41 вагон прољетног сјемена, неубројивши кромпир. До данас је додијељено шест и по вагона разног сјемена.

10.585 хектара требало би да се обради у срезу Мркоњићград. Овај срез располаже са 2.598 пари запрежне стоке, те ће дати помоћ у запрежној стоци другим срезовима. Кључ ће добити од тога 2 хиљаде радних дана са запрегом, а которварошки срез хиљаду радних дана са запрегом. Мркоњићком срезу је додијељено шест вагона разног прољетног сјемена, а располаже са 20.00 вагона властитог сјемена. Одобрено је да се за два вагона озиме пшенице, која је преостала од јесење сјетве, изврши замјена на терену за јаро сјеменје.

Котор Варош ће засијати у прољетној сјетви 24.627 хектара. Он располаже с 2.139 пари запрежне стоке и да не би остало необрађене површине овдје ће помоћи сељаци из Мркоњића својом запрежном стоком. Овај срез располаже са 123 вагона сјемена житарица, а до сада је добио помоћ од три вагона.

Повјереник привредног отсјека Среског Н. О. Кључ изнио је на конференцији стање и расположиве снаге пред прољетну сјетву. Тај срез располаже довољним бројем сточних запрега, али услијед несташице сточне хране стока је у врло слабој кондицији, и неће моћи радити до прољетне траве. То ће питање ријешити снагама мркоњићградског среза, који ће уз домаће обрадити сву предвиђену површину.

Градски народни одбор у Бањој Луци је предвидио да би у прољетној сјетви на подручју града требало засијати 1.459 хектара. Уз помоћ неколико трактора, овом запрежном стоком моћи ће се обрадити предвиђена површина.

Конференција за стварање плана за прољетну обраду је показала да је народ и власт оних крајева који имају расположиве снаге за обраду спремна да помогне онима који их немају.

Најтежи је проблем сјеме. Изложени подаци нису потпуно тачни. Срез Бос. Градишка располаже са 110 вагона кукуруза, а тражио је још 10 вагона кукурузног сјемена. Треба да се засије површина од 17 хиљада хектара нашто треба да се утроши 68 вагона сјемена. Потребно је тачно испитати количине сјемена, потребне за засијавање предвиђених површина, да би се помоћ и количине сјемена којима располаже Главни задружни савез и народне власти расподијелиле тамо гдје треба и да би то сјеме стигло на вријеме. Читав округ располаже са 780,50 вагона свих врста сјемена осим кромпира. До данас је добивена помоћ од 184,50 вагона, и власти настоје да набаве пуне количине потребног сјемена. Но треба се прије свега ослонити на властите количине сјемена, те ослонути на све масовне организације приступити послу за стварање сјетвених фондова. Осим тога треба хитно поправљати пољопривредне справе и извршити све поправке за орање. Према потребама по појединих крајева раздијељено је 300 плугова и 1.300 килограма сретства за запрашивање сјемена.

Учесници пољопривредне конференције у Окружном Н. О. су се сложили у томе да је и у замашном опћенародном послу — прољетној сјетви потребно спровести такмичење појединих срезова, унутар самог среза, села са селом, радне бригаде с бригадом, међу сеоским домаћинима.

Шта очекујемо од Окружне задружне скупштине

У недјељу, 10. марта одржаће се у Бањој Луци скупштина претставника свих наших задруга, на којој ће се основати Окружни задружни савез.

Другог септембра прошле године у присуству 300 делегата задруга из нашег округа, основан је Окружни задружни одбор у Бањој Луци, који у Босни и Херцеговини. Он је успио да оснује већи број задруга и повеже их пословно са Савезом у Сарајеву. Уз Окружни задружни одбор постоји и послује Пословница Главног савеза, која је јесенас расподијелила 150 вагона сјемена, те разних других животних намирница и у свом раду показала добре резултате.

За кратко вријеме успјело је основати 145 земљорадничких задруга са 53.323 задругара, 16 радничко-службеничких набављачко-потрошачких задруга са 11.204 задругара и 7 радничко-занатских задруга са 96 задругара, укупно 168 задруга са 343.000 потрошача. Види се да је народ масовно пристао задругарству и сваким даном прилази. Задруге су се борилe с огромним тешкоћама, но захваљујући помоћи народних власти и својој масовној подлозни оне су до сада извршиле велик посао у подјели намирница, робе, сјемена, алата итд. Неке од њих су добро организовале набавку и откуп намирница било директно од сељака, било преко Савеза, или властитом иницијативом. Сада, пошто су преброђене прве тешкоће, све наше потрошачке задруге треба да се позабаве питањем самоиницијативне набаве аутикала — у главном намирница. Свијест да треба намирнице продавати својој задрузи треба код сељака да развијају све наше народне организације. Само тако моћи ћемо на вријеме и довољно снабдјети потрошаче храном — прије свега раднике који директно учествују у производњи и своје производима задовољавају потребе изградње и читавог народа. Тако ћемо још чвршће повезати наше земљорадничке задруге са радничко-службеничким задругама и потпуно избјећи посреднике између произвођача и потрошача.

Надаље, нужно је чим прије оспособити стручно особље за вођење наших задруга, нарочито по селима, гдје је оно још неко. То ће се моћи учинити одржавањем задружних курсева.

Постоји већи број задруга с превеликим бројем задругара. Треба их реорганизовати и свести на онај број како би сваки задругар имао увида у пословање своје задруге. Иако су наше задруге за ово кратко вријеме одиграле важну улогу при снабдјевању нашег народа, нису дале оно што су могле да дадну услијед објективних услова као што су: саобраћајне везе, помањкање пропусница, стручњака, књига итд. Дакле морамо наше задруге уредити онако, како би могле да најбоље послуже нашем радном народу.

Оснивањем Савеза у Бањој Луци, очекујемо повезивањи рад наших задруга, и да ће се брзо отклонити све препреке које су стајале на путу да задруге нису могле испуњавати повјерени им задатак.

Помозимо наше младе задругарство и учинимо све да га учврстимо! Дужност је сваког радника, тежака и намјештеника да буде члан своје задруге и да ју својим радом помаже и уздиже.

Жарко Шипка

ПРИЈЕДОРСКА ТВОРНИЦА ЦИГЛЕ И ЦРИЈЕПА ИЗВРШИЛА ЈЕ ПОТРЕБНЕ РАДОВЕ ДА У НАСТУПАЈУЋОЈ ГРАЂЕВИНСКОЈ СЕЗОНИ УДОВОЉИ СВИМ ОБАВЕЗАМА

Након успјешно завршених радова у прошлој сезони, повећавши производни капацитет за 20 и 30%, приједорска циглана настоји у овој години да покаже још боље резултате.

Циглана почиње радом 1. априла, али у вријеме такозване мртве сезоне рад није престајао.

У новембру и децембру 1945. године, те у јануару и фебруару ове године извршило се копање земље за производњу цигле и цријепа.

На копању је радило 20 радника ископавши 6.052 кубна метра земље у времену од 6.936 радних часова.

Норма за једног радника износила је четири кубна метра у осам радних часова. Радници су прешли одређену норму за 114%, а Делкић Мујо и Балић Хасан постигли су норму од 300%.

Овако постигнути резултати и висок прелаз норме резултат је такмичења између радника. Такмичење није било најављено, али је дошло спонтано, као жеља сваког радника да да што више може.

Ускоро су радници запазили да њихови другови Делкић и Балић знатно одличу испред осталих, те су уложили све напоре да их достигну, али нису успјели. Развила се да кажемо права борба, борба рада између Балића и Делкића, ко ће да изађе, као побједник. Прво вријеме Делкић је водио испред Балића, али је на крају успјело Балићу да ту равлику изједначи и да заједно са својим другом-ривалом, извоје ову часну побједу.

У овом времену извршено је темељито чишћење свих стројева, као и све оправке.

Извјесни дијелови, који су били теже оштећени, оправљени су или измјењени у Јелшинграду. Такође су набављени резервни дијелови који су лако покварљиви.

Овим темељитим припремама учињено је све да се не деси ни један дан застоја у радној сезони.

Осим ових радова стално је рађено одјељење за гричарију, које изграђује потребне предмете — посуђе, нарочито за наша пострадала села.

Наши омладинци одлазе на изучавање у Чехословачку

Братска Чехословачка влада изразила је жељу да прихвати извјестан број наше омладине ради изучавања заната у њиховим творчицама и подузећима.

За наш округ је предвиђено да може послати деведесет омладинаца. У обзир су дошла ратна сирочад, дјеца наших инвалида и дјеца породица заслужних за Народноослободилачки покрет.

Први транспорт од тридесет омладинаца кренуо је почетком прошлог мјесеца у Сарајево. Након поновног прегледа и прикупљања омладинаца из других округа Босне и Херцеговине. Ових дана је та прва група наших омладинаца отишла у Чехословачку.

Ускоро ће кренути и други транспорт, а након тога и трећи. Тако ће сви изабрани кандидати током мјесеца марта и априла већ бити у Чехословачкој.

Д. К.

КРОЗ НАШУ ЗЕМЉУ

На конференцији синдикалне подружнице Савеза радника и намјештеника графичке индустрије у »Сарајевском дневнику«, радници штампарије донијели су закључак да упуте позив на првомајско такмичење штампаријама свих дневних листова у Федеративној Народној Републици Југославији. Према приједлогу радника ово такмичење ће се развијати по слиједећим тачкама: слагачи у подизању норме у оквиру радног времена; метери у беспријекорном и уредном прелому; стереотипери и машинисти у уредности; коректори у што мањем броју грјешака. Предвиђен је добровољан рад за обнову земље.

●

У оквиру плана пролетне сјетве у ваљевском округу предвиђено је да се површина од 74.738 хектара која је остала незасијана озимим усјевима има употријебити за сјетву јарих усјева. Сам план распоређен је на среске и мјесне народне одборе, према приликама и врсти земљишта.

Да би се план пролетне сјетве у цјелости остварио, треба да се на вријеме обезбиједи сјеме јарих усјева, нарочито за оскудне пољопривредне у сјемену. Ово сјеме је већ требовано, а нарочито сјеме индустријских биљаки, затим повртларског и пиљног биља и сјеме јарих житарица.

●

Радници и намјештеници фабрике коже у Осијеку отпочели су радом у оквиру првомајског такмичења са осталим радницима кожарске струке у нашој земљи. У извођењу овог такмичења радници и намјештеници утрошиће преко 13 хиљада радних часова или по 50 часова на сваког радника у слободном времену.

●

У Миљу, градићу удаљеном 12 километара од Трста спуштен је у море први теретни моторни брод, који је за нашу трговачку морнарицу послије рата израђен у тршћанском бродограђилишту. Градић Миље, иначе добро је познат по свом слободарском духу. Једном приликом Мусолини је рекао за овај град: »Постоје два мјеста у Италији која су и за фашизам апсолутно неосвојиви. То су Бенова и Миље«.

●

Према предвиђеном плану у Сријему треба да се засије шећерном репом око шест хиљада јутара земље.

Многа села су приступила склапању уговора са шећераном, желећи да што више засију.

●

У Вуковару су завршене аграрне расправе на којима се претресало о црквеним посједима. Око двије хиљаде породица аграрних интересената у овом срезу немају заједно толико земље колико износи површина црквених имања која расподјелу са 1929 катастралних јутара.

На расправама су активно учествовали аграрни интересенти који су тражили да се црквама одузме сва земља, јер је жупници нису никада обрађивали.

За што успјешнији рад у сјетви одржано савјетовање командног кадра дубичких радних бригада

Да би се што боље испуниле радне обавезе које је омладина дала као радни одговор маршалу Титу у 1946. години, одржано је савјетовање командног кадра бригаде »Зоје Космодемјанскаје« и »Браће Козарчана« 27. фебруара. Другога дана одржано је савјетовање руководилаца омладинске радне бригаде »Миле Мехаве«. На тим савјетовањима се говорило о учешћу бригада у сјетви, правилном спровођењу аграрне реформе и заједничком раду у свим пословима изградње.

Реферат пољопривредног референта Среског народног одбора приказао је стање пољопривредног инвентара у срезу, расположиве количине сјемена. Он је говорио о начину обрезивања и чишћења воћака и винограда и модернију обраду земље. У дискусији су чланови мјесних батаљона говорили о спровођењу овогодишње сјетве у својим селима и већ извршеним пословима друге врсте. Другарица Роса Милојчић говори о томе како је омладина села Пуцара поимила обавезу да ће у једној акцији усјечи 18 метара дрва, а усјекла је више од два пута толико — 38 кубиних метара. Она је обећала да ће омладина тог села двоструко прелазити обећане норме рада. Најбоље примјере рада изнијела је другарица из села Бјелајаца, која је говорила о њиховој пољопривредној радној заједници — првој која је никла у дубичком срезу. У претконгресном такмичењу омладина тог села извршила двадесет и шест заједничких послова. У њима је учествовало сваки пут 720 омладинки и омладинаца. Овај рад се састојао у главном у преношењу кућа, које се ушоравају покрај моштаничке цесте. До сада је омладина из Бјелајаца засадила шљивик са 800 комада садница, а ускоро ће засадити други са 500 садница. Овакав рад се одвија и у селу Котуревима, које је заказало такмичење свим радним четама у земљи.

Из излагања другова и другарица на савјетовањима руководилаца радних бригада, види се да ће се по примјеру села Бјелајаца и Котурева моћи постепено формирати такве радне јединице и у другим селима, нарочито у Моштаници.

Управник тракторске станице је говорио о помоћи омладине у раду око трактора и дао обавезу да ће трактористи у сваком мјесту гдје буду орали дуже, научити по двије три омладинке да управљају трактором.

Сви руководиоци су изјавили да ће радне јединице учествовати свим својим снагама у пролетној сјетви и обрадити сваки комад обрадиве земље. Омладина је одлучила да ће помоћи народним властима да до краја спроведу план овогодишње пролетне сјетве. Од 10. до 17. марта трајаће ударна недјеља, радиће се свакога дана на чишћењу пиљна од камена и поправци путева — што ће бити припрема за успјешније пролетне радове.

Командно особље III. дубичке омладинске радне бригаде »Хероја СССР-а партизанке Зоје Космодемјанскаје« позвало је још једном све бригаде у Југославији на претконгресно такмичење у свим радовима.

Затим се пришло избору штабова бригада у које су поред команданта и комесара ушли по један пољопривредни стручњак и четири до пет најбољих чланова.

Ј. Б.

Писмо Маршалу Југославије другу Титу

Ми руководиоци и ударници III. дубичке омладинске радне бригаде »Хероја СССР-а партизанке Зоје Космодемјанскаје« и XVII. омладинске радне бригаде »Браће Козарчана« састали смо се по питању овогодишње сјетве и са овог састанка шаљемо Вама наше топле омладинске поздраве.

Одмах по састанку III. пленума Ц. О. УСАОЈ-а примили смо на себе радне обавезе, како би дали што већи допринос у изградњи наше земље и спровели наше претконгресно такмичење. Својим обавезама између осталог примили смо као најважније »да ни једна стопа обрадиве земље у нашем срезу не остане необрађена, да ни један омладинац ни омладинка у овој години не остане неписмен«.

Наша III. »Зојина бригада« објавила је такмичење свим бригадама у Југославији. На овом свом савјетовању потпуно смо схватили велики значај овогодишње сјетве за цјелокупни наш привредни живот. Увјерени у своје снаге, ми омладина Козаре, још једном Вам се обавезујемо да ћемо часно извршити наше данашње задатке као што смо их извршавали и у рату. У Народноослободилачкој борби за нас није било ништа немогуће кад се радило о општим интересима. Исто тако и данас за нас нема бити препрека када се ради о изградњи наше државе и о подизању бољег благостања.

Обавезујемо се да ћемо заједничким добровољним радом свестрано помоћи нашу народну власт у спровођењу аграрне реформе, извршавању плана овогодишње пролетне сјетве. По примјеру народа и омладине села Бјелајаца који су створили пољопривредну радну задругу, учинићемо све са своје стране да у овој години дадимо примјер и осталим крајевима шта се све може учинити удуженим снагама. Иако је наш срез опустошен и данас има мање од половине становника, иако је страдао наш пољопривредни инвентар, ми слободно постављамо пред себе слиједеће: план народне власти у овогодишњој сјетви мора бити у потпуности спроведен!

Босанска Дубица, 27. фебруара 1946. године.

Руководиоци III. дубичке бригаде »Хероја СССР-а партизанке Зоје Космодемјанскаје« и XVII. радне бригаде »Браће Козарчана«.

Догађаји у свијету

TASS јавља: Бодкујући питање о амнији генерала Андерса и о Пољацима у Енглеској, политички коментатор листа »Дејли Ворке« пише да је од 150.000 пољских војника, који се налазе у Италији, највише 25.000 учествовало у акцијама на страни саврзника. Од осталих 125.000, око 50.000 су се борили на страни непријатеља. Ово потврђује чињеница да о заслугама армије Андерса улазе и војници које је заробио Монтгомери у борбама код El Alamejna.

●

По својој новинарској дужности дошао је из зоне »Б« у Трст Душан Фортић, уредник »Приморске борбе«. Као и многи други новинари, он је дошао у Трст да свој list правилно обавјести о приликама у зони »А«, о припремама за долазак међународне комисије и о њеном раду. Међутим, одмах по доласку окупациона civilna policija је ухапсила Фортића.

Окупациона policija се није задржала само на хапшењу Душана Фортића. Југословенски новинари Ерих Коš, Слободан Ивановић и бугарски новинар Нанев, одмах по доласку у Трст, позвани су у policiju и на дрзак начин саслушани. Хапшење Душана Фортића и саслушање других новинара није усамљен случај. То је свакодневни систем рада окупационе policije у Трсту који несумњиво на овакав рад huška u prvom radu klika ratnih zločinaca koji se četaju po Trstu i nesmetano provociraju proti Jugoslavena i Jugoslavije.

●

Agencija Frans pres javlja: Na osnovu vijesti koje su stigle iz Španije, španski krugovi u Londonu smatraju da prijeti neposredna opasnost ogubljenja Alvarezu, Sapiriniju, Numezu i Rozot, koji se sada nalaze u zatvoru Alkala. Svi politički zatvorenici, koji se sada nalaze u tamnici, stupili su u štrajk, kada su saznali da je Frankova policija pogubila četiri njihova druga. Uprkos provokacija od strane čuvara, zatvorenici su upornо ćutali.

●

Na oblasnoj konferenciji Bugarske radničke partije (komunista) u Sofiji Georgij Dimitrov je održao govor o istorijskoj misiji Bugarske radničke partije (komunista).

●

Rajter javlja: Izvršni odbor Komunističke partije Velike Britanije dao je izjavu, u kojoj se kaže da je moguće sprovesti hitno ubrzanje demobilizacije i da je potrebno da se u Okružbinu vrate trupe iz Indonezije, Indokine, Egipta, Abisinije, Sirije, Libana, Italije i Grčke.

U izjavi se dodaje: »Demokratski sporazum sa Indijom, Burmom i Malajom dao bi mogućnosti za povratak trupa iz tih zemalja.«

●

TASS javlja: 1. marta uveče, u razgovoru s novinarima, grčki ministar pretsjednik Sofulis je izjavio da će se izbori bezuslovno održati određenog dana, čak i u slučaju da ljevičarske partije ne budu htjele da učestvuju u njima. Ministar-pretsjednik je dodao da će odluka ljevičarskih partija da bojkotuju izbore samo potpomoći kraljev povratak, jer će na izborima bez njihovog učešća monarhisti dobiti većinu. Po njegovom mišljenju, učešće ljevičara u izborima dovelo bi do smanjena monarhističkog terora.

Komentarišući ovu izjavu, list »Mahi« piše da je ministar pretsjednik u stvari priznao da će izbori biti lažni, i insistirajući na njihovom sprovođenju, on i nko drugi, pomaže Papandreu, monarhističkom vojnom savezu i »Ksitosima« da ozakone svoju vladavinu.

●

RAJTER javlja na osnovu izvještaja, koji je primljen u Ahmadabadu da je 4 hiljade Indusa demonstriralo pred pretsjedništvom vlade u Banavadu u zapadnoj Indiji, kličući »dajte nam hljeba«. Demonstranti su bacali kamenice kojima je povređen pretsjednik vlade Devan i drugi članovi uprave.

Policija je zabranila sve skupove u kojima bi bilo više od pet lica.

●

RAJTER javlja da je Sindikat grafičkih radnika u Kairu izdao saopštenje u kome se veli da egipatski listovi pripadaju različitim političkim strankama, ali treba zajednički da ustanu protiv svakog pokušaja agresije na svetom tlu Egipta. Sindikat je izrazio nadu da će dan žalosti pretstavljati početak dana radosti posvećen ostvarenju najljepših aspiracija zemlje.

НАСТАВНИЦИ ПРИЈЕДОРСКЕ ГИМНАЗИЈЕ ОДРИЧУ СЕ ХОНОРАРА ЗА ПРЕКОВРЕМЕНЕ ЧАСОВЕ

Пожртвоване наставника приједорске гимназије најбоље се може видјети из рада, како у шесторазредној редовној гимназији, нижем гимназијском течају, официрском курсу и стручно продужној школи, тако и из плана за новомјесечно такмичење, које је поставила њихова синдикална подружница. Заказали су такмичење гимназијама у Бос. Дубици, Санском Мосту, Бос. Новом, Бихаћу и курсним одјељењима Мушке реалне гимназије у Бањој Луци по слиједећим тачкама:

1.) ко ће успјешније остварити наставни програм и план предвиђен за ову школску годину;

2.) чији ће чланови подружнице успјети да успоставе бољу сарадњу са средњошколским омладинским организацијама;

3.) у којој ће се гимназији постићи бољи успјех у настави.

Поред наведених тачака ова је гимназија примила на себе још и ове обавезе: да се прими покровитељства над средњошколским интернатом у Приједору и да ће хонорар који добију за прековремене часове за мјесеце фебруар, март и април, као и хонорар за рад у Стручно продужној школи уступити за издржавање сиромашних ученика поменутих интерната, да ће хонорар са официрског курса дати као прилог »Раднику«, синдикалном листу Босне и Херцеговине; да ће чланови ове подружнице обићи културно-просвјетне одборе у приједорском срезу и пружити им помоћ у раду; да ће обићи 120 аналфабетских течајева по селима; да ће чланови ове подружнице одржати 18 стручних и популарних предавања у селима и граду; да ће обићи са ћачком дилетантском групом 5 мјесних одбора у срезу и у два сусједна града.

Пошто нема васпитача у интернату, наставници ће свакодневно своје слободно вријеме посветити раду по кружоцима са ђацима интерната.

Треба напоменути да приједорска гимназија располаже само са десет наставника, који обављају сав свој посао са огромном вољом и полетом.

Лазо Крнета

Радници и намјештеници Бос. Дубице помажу сељацима у Мећеђи

Све мјесне синдикалне подружнице радника и намјештеника отишле су 24. фебруара у село Мећеђу да тог дана помогну народу својим добровољним радом.

У акцији је учествовало око 100 другова и другарица свих струка. Њима се придружио велики број омладине. Из Бос. Дубице кренуло се у пет сати ујутро да би рад на пријеме почео. Тамо су другови, који су дан раније одвезли алат и материјал, већ почели с послом.

Сељани су нас дочекали радосно: помоћ је дошла у право вријеме. Највише су имали посла другови из тракторске станице, заједно с осталим радницима њихове струке, јер су они обављали ковачки посао, који је сада сељаку најпотребнији. Четири друга и једна другарица успјели су да за пет ударних сати поклепају 220 могила и сјекира и да наоштре 34 тестере. Нарочито су били вриједни у том раду другови Атиф Мештровић и Ђока Поповић. И остале радионице постигле су одличан успјех. Кројачка радионица са својим ударницама Разијом Алић, Пером Црногорцем и Зухром Чејван, сашила је 118 комада разне одјеће. Није изостајала ни радионица обућара, која је оправила 82 пара обуће. Другови бријачи Чаушевић Ибрахим, Метић Омер и Хорозовић Адем обријали су и ошишали 60 другова, а метаци су својим најбољим радницима Милом Печанцем и Сулејманом Кушмићем окрпали су 140 комада разног посуђа са 238 оправака.

Другови и другарице из просвјете не подружнице су у Мјесном одбору истакли нове зидне новине, дали упутства о вођењу канцеларијског посла друговима из Одбора, објашњавали Закон о аграрној реформи и све што је интересовало сељаке.

Пред вече је културна група радника и намјештеника дала приредбу са позоришним комадом: »Кеко се калио ченик«, на чему су се гледаоци захвалили одушевљењем одбрађивањем.

Увече су се радници и намјештеници враћали у Дубицу са свијешћу да се тај дан радило заиста онако како је то народ овог краја и заслужио. Нарочито радници су дали све од себе да би доказали овом храбром народу Козаре да су спремни да у обнови наше земље понесу највећи терет на својим плећима, да предњаче у обнови онако као што је народ Козаре предњачио у борби.

З. М.

Омладина села Каоца у србачком срезу поправиће пет мостова

На састанку свих младића и дјевојака у Каоцу, испод Мотајице, омладини су се договорили да ће поправити десет километара пута и Омладински дом који сада нема ни врата ни прозора. У Дому, они ће основати књижницу која ће за почетак имати 15 књига.

На главној цести кроз село има пет полусрушених мостова. Свих пет ће оправити омладини у прет конгресном такмичењу. Осим тога они ће помоћи у пролетњој обради земље сиромашним и нејаким породицама палих бораца, обрадити омладинску башту са пет дунума земље и поткресати и окречити воће у школском воћњаку.

Омладина села Каоца је објавила такмичење до конгреса свим селима у србачком срезу и не само да ће извршити све примљене обавезе, већ ће их и премашити.

Угледавајући се на омладину села Каоца и као одговор на њихово такмичење, омладина осталих села примила је на себе сличне обавезе а највише су оне у Бајинцима, Бос. Кобашима и Ситнешима.

Згоњанин Гавро

УСПЈЕШАН РАД ТЕЧАЈА ЗА НЕПИСМЕНЕ У БОС. ДУБИЦИ

Течајеви у Босанској Дубици траје већ два мјесеца и раде с пуним успјехом. Многи полазници су већ научили читати и писати. Неки од њих читају као ђаци IV. разреда основне школе. Одмах ће почети учити и друго писмо и рад ће се завршити за кратко вријеме.

У течају има око 230 другова и другарица и подијељен је у три одјељења. Највећи успјех је постигла другарица Брана Зец у свом одјељењу, у коме има 70 другарица.

Осим течајева у граду постоје и алфабетски течајеви у свим мјесним одборима, у селима, који показују такође добре резултате.

По завршетку ових течајева за неписмене, отпочеће се одмах с другим, јер је интересовање велико кад не отпочети други течај код оних сељака, нарочито жена које су пропустиле да иду у први течај.

О. З.

ПИОНИРИ СРЕЗА ЛАКТАША ТАКМИЧЕ СЕ ПРЕД ТРЕЋИ КОНГРЕС

Пионири у Лакташима одржавају сваке недјеље своју конференцију. Ту они читају пионирске листове и разговарају о главним издањима, који данас стоје пред пионирском организацијом.

На конференцији они долазе организовано, под заставом, са пјесмом и клицањем маршалу Титу, Југословенској Армији, Комунистичкој партији и СКОЈ-у. Исто тако организовано и под заставом враћају се својим кућама по завршетку састанка.

На првој среској омладинској конференцији, пионири села Лакташа дали су неке обавезе које ће да спроведу у дјело до III. конгреса.

Обавезе су биле слиједеће: формирати пионирске одреде у школама и учврстити их и обухватити што већи број дјеце у организацију; одржавати сваке недјеље пионирске конференције; сваких 15 дана издати пионирске новине у школи; формирати културне групе и дати што више приредби; учврстити тај рад и обухватити што већи број дјеце у просвјетном раду; настојати поправити однос пионира према учитељу, који је до сада био врло рђав.

Пионири села Лакташа заказали су такмичење пионирима села Другоиће, Кобатоваца и Кукуља по свим горе наведеним тачкама.

Бојић Радмила

ПОПРАВЉА СЕ ЦИГЛАНА У ЛАКТАШИМА

Отпочео је рад на оспособљавању циглане. У овом послу учествује махом омладина. Ради успјешније организације посла долазе сваког дана из одређених села омладинци и под руководством позваноца посла раде све да се циглана што прије подигне. На прву дневну акцију дошла је заједнички омладина из Маглајана и Кукуља. Њима су се придружили и многи старији сељаци, који су лакон пјешачења од 10 километара, одмах прегнули на посао једнако као и млади. Другог дана, ма да је падала јака киша, радила је цијели дан сеоска омладина из Јакуповића и Лакташа.

С радом се убрзано наставља. Потребно је оспособити пећ за печење цигле, избацити земљу потребну за рад циглане и средити калупе.

Циглана ће бити од значаја за овај крај у коме се честим трговима ратног пустошења, нарочито због тога што је то једина циглана у лакташком срезу.

Јела Ђурђевић

Да ли је и он један од њих?

Прије мјесец дана стигао нам је допис под горњим насловом од сељака Марка Бановића из Пискавице. Мислећи на успјеве у раду аналфабетских течајева у нашем округу і на то да из једног рдавог примјера не треба изваћати правило ми га нismo štampali. Но допис је упоран: он долази поново. Ми га доносимо данас у увјерењу да сељачке очі добро виде і да те и овом случају можда не варају, но највише због тога што су странице »Гласа« отворене слободној сељачкој riječi.

Redakcija »Glasa

Svakim danom gledam kako dolaze. Na ledima torbice iz kojih viri drveni okvir.

— Idete li u školu?

— Da, samo ne znamo hoće li učitelj doći. Mi svaki dan dolazimo, ali otkad je otišao učitelj Vojo za ovaj mjesec i po dana malo smo naučili. Može biti da je učitelj bio kod nas svega pet puta. Mi bi, druže, željeli učiti, ali eto ni danas učitelja nema.

Upitah djecu ko im je učitelj.

— Zadnji put je bio učitelj Ćirić — eno ga kod Sreskog odbora.

Slušajući žagor djece okupljaše me misli i ona rečenica mališana: »Mi bi željeli učiti . . .« Da. I danas ih ima koji neće s nama, a među njima i onih koji su pozvani da svojim znanjem otvaraju vidike bolje budućnosti našim narodima.

Jednom se susreteh s njim. Vidjeh njegovo namršteno lice, mršavi mu prsti paljivo podižu jedan za drugim listove akata. On je glava prosvjetnog rada, referent u Sreskom N. O. Piskavice. U njega su uprte oči svih nepismenih u srezu. Rado pružatih poziv da sjednem. Pomišljam učena je to glava, ali me moje seljačke muke natjeraše da stupim s njim u razgovor.

Vrag ti odnio i moju seljačku zaostalost, kao da me nešto upozorava: »Pazi, ne znati s njim razgovarati!« Plašim se da pred njim ne izvalim neku, kojoj ne bi bilo mjesta. Jedva se nakanih. Isprva pomalo o svačem razgovaresmo, ali o onome, što me učinilo namjernikom, da dođem ovamo, sve se nekako uštručavam. Bacih pogled prozoru i vidjeh one mališane s kojima maločas razgovarah. Pomodrela lica, na grudima prekrštene ručice, uvučene pod kapuljce. Vraćaju se kućama. Vidi ih i referent, gospodin Ćirić. On ih posmatra ravnodušno i njega nimalo ne grize savjest što ona i ovaj put po zimskoj hladnoći dolaze u školu i vraćaju se, a da se nisu ni na putu susrela s učiteljem.

Dalje se nisam mogao uzdržati i neskladno ga upitah:

— Šta je sa ovom školom da djeca u nju svaki dan beskorisno dolaze?

— Nema nastavnika, a što se mene tiče je sam o tome izvještio Ministarstvo.

— Saznao sam, vělim je, da u selu Jeliški ima jedna drugarica, koja je svršila učiteljski kurs. Ona bi se mogla ovdje uposliti. On mi na to odgovori:

— Jest, ali to nije moj posao. Nema za nju predviđenog budžeta, ni stana.

— U selu govore djeca da im je ovdje rečeno da će svakim danom do podne ići u školu i da ćete ih vi učiti.

— Ne mogu ja dva posla raditi, učiti djecu i obavljati poslove referenta.

— Ja mislim, gospodine Ćiriću, da bi se dobrom voljom i tako moglo raditi za jedno vrijeme, dok se na drugi način ne riješi pitanje — da bi se ovdje moglo do podne učiti djecu, a poslije podne određenog vrijeme raditi u kancelariji. Kad bi se uglediali na borce onda bi vidjeli da se sve može.

— Kad bi bilo orati i kopati ja se ne bih temo miješao — odgovori mi učitelj. Ova rečenica se odnosi na mene (seljak si Marko, ne trebaš se miješati u te poslove, jer ne razumiješ se ti u prosvjetne poslove).

— A kad bi bilo organizovati neku osnovnu ili srednju školu, ja ne bih dao prada se ni Gavri Ljuskoti ni Marku Banoviću. Svak treba da radi samo ono zašto je stručnjak.

To bi onda značilo: mi seljaci svi plugove u ruke, a vi izdajnička gospodo iz Londona, dodite i uzmite vlast iz ruku naroda.

— Ne, to je politika! Ja se ne miješam u te stvari!

U naš razgovor umiješa se drug iz Odbora i poče da govori o nekim drugovima, a nerožito o Lakiću koji ne spava više od šest sati, a ostalo vrijeme stalno radi.

Na to će učitelj: Ja bih i tebe i Lakića uhapsio. Tebe što ne umiješ organizovati posao, a Lakića što prekovremeno radi, jer radeći tako za nekoliko godina ostaće bez svojih života.

— Jest, gospodine Ćiriću, i ja bih tebe uhapsio. Ti kao čovjek sa više znanja nećeš da im pomogneš i naučiš ih organizovati posao. Kad tako govoriš, pitam te šta si ti u svome radu do sada učinio. Koliko si na prazu bijenjizov aganalfabetskih tečajeva? Ni, ni jednog, a neće ništa da učiniš da barem ova djeca uzalud ne dolaze i ne vraćaju se iz škole svojim kućama.

Nisam ga ubijedio. Idući kući razmišljam o svom razgovoru sa učiteljem Ćiricem i sjetih se riječi — »pravi haos« i najzad pitam se da li je i on jedan od onih koji ga stvaraju.

Banović Marko

БАЊАЛУЧКА КРОНИКА

Konferencija antifašistkinja II. kvarta

Pred 8. mart, međunarodni praznik žena, antifašistkinje II. kvarta održale su 5. o. mj. svoju konferenciju. Pored referata u kome je iznesen značaj 8. marta donesen je plan za prvomajsko takmičenje.

Žene drugog kvarta obavezuju se:

1.) da će redne grupe žena obraditi zemlju kod Doma staraca;

2.) da će zasaditi 100 sadnica raznog voća na državnom zemljištu kod ciglane;

3.) da će svakodnevno davat 5 litara mlijeka za Dom predškolske omladine;

4.) da će gradskoj radionici AFŽ dati na upotrebu četiri šivaće mašine i svakodnevno šit za ratnu sirotad;

5.) da će u svom kvartu svakog mjeseca prodati 200 broševa »Žena danas«;

6.) da će osnovati još dva tečaja za nepismene;

7.) da će popraviti i urediti zgradu za Dom NF-a, baštu i dvorište oko zgrade;

8.) da će očistiti i ukloniti sve ruševine u svom kvartu;

9.) da će poječnti kulturno prosvietni rad: dati troje usmene novine, dvije uredbe i dva broja zidnih novina;

10.) da će osnovati biblioteku.

Pri donošenju plana žene su svojim aktivnim učestvovanjem, davanjem prijedloga, pokazale veliko interesovanje i ljubav za rad na obnovi i izgradnji zemlje, želje da u takmičenju ne ostanu zadnje i čvrsto riješene da svoj plan privedu u djelo.

Smilja Zarić

Uspješan rad centralne radionice Okružnog narodnog odbora

Otvaranje radionice u Banjoj Luci pokazalo se potrebnim u planu zbrinjavanja djece po dječjim domovima.

Žene antifašistkinje uzele su na sebe vrlo tešku i odgovornu, ali plemenitu dužnost da pomognu narodnim vlastima da djecu koja su ostala bez roditelja smjeste u dječje domove i da ih opskrbe najosnovnijim potrebama.

Kako su djeca vrlo bijedno obučena, centralna radionica ONO ima tu svrhu da se u njoj šije rublje i odjelo dobrovoljnim radom žena grada Banje Luke.

Pokazalo se da ima vrlo plemenitih i agilnih žena koje žele da doprinesu svoj udio u opskrbi djece. Toj su one žene koje provedu najviše vremena radeći u radionici. U tome pored ostalih istakle su se Berka Hadžalić i Dulsa Filipović.

U protekloj »Dječjoj nedjelji« bilo je takmičenje među kvartovima, koji će kvart sašiti više košuljica, gačica i papuča. Rezultat takmičenja je sljedeći:

I. kvart: 2. februara sašiveno 22 para papuča i 24 košulje. Udarnice: Dilka i Fatka Seranić, svaka sašila po devet košulja.

I. kvart: 6. februara sašiveno 70 košulja. Udarnice sestre Seranić i njihova snaha Vahida Seranić, svaka sašila po 15 košulja.

II. kvart: 7. februara sašiveno 32 para papuča i 37 košulja. Udarnica Asida Meglajlić, sašila 10 košulja.

III. kvart: 4. februara sašiveno 9 košulja.

III. kvart: 9. februara sašiveno 8 košulja i 135 gačica. Udarnica Mira Sarkotić, sašila 50 gačica i 2 košulje.

IV. kvart: 3. februara sašiveno 14 košulja i 11 pari papuča.

V. kvart: 6. februara sašiveno 26 košulja i 31 par papuča. Udarnica Cita Baruh, sašila 12 košulja.

Dobrovoljno su se javile za stalan rad u radionici dvije omladinke: Izeta Kacidžić i Aiša Kovač. One redovno metu radionicu, svako jutro lože vatru i preko cijelog dana ostaju u radionici i pomažu u šivanju koliko znaju.

M. Vranješević

RAD RADNIČKO-SLUŽBENIČKE ZADRUGE U BANJOJ LUCI

Pored svih napora oko administracije i ostalog, naša zadruga je ovog mjeseca nekoliko puta dijelila svojim članovima jaja po maksimiranim cijenama od 4.— Din., koja je dobavljala iz seoskih zadruga: Bos. Novog, Sanskog Mosta, Kotor Varoša i t. d. Kroz vrlo kratko vrijeme jaja će se moći dobiti u neograničenoj količini i znatno jeftinije.

Na isti način je dobavljen i kupus, a ovih dana dijeliće bijelu repu koju je dobavila iz Slovenije i to po 50 kilograma na kućanstvo. Ovih dana stiže vagon marmelade, koja je dobvaljena iz tvornice »Crvena zvijezda« u Kragujevcu.

Prekovremeni rad članovi zadruge poklanjaju za obnovu zemlje, dok je cijela sindikalna podružnica poklonila jedan radni dan Komunističkoj partiji.

Zadruga je zakazala takmičenje sa podružnicom Zemaljskog trgovačkog preduzeća u Banjoj Luci, u smislu bržeg povezivanja sa selom i uspješnijeg odvijanja zadružnih poslova, kao i u prosvietnom radu.

Isto tako zadruga ima svoje zadružne radionice: kroličku, pekarsku, obućarsku.

Ovaj korisan rad naše zadruge treba naročito istaći.

M. Vasiljević

Troking

Drugovi, ja sam solidan građanin. Šest dana radim, posjećujem redovno konferencije, pa čak i diskutujem. Sedmi dan odmaram se, ali ne trećim vrijeme tek tako. Ja sam inače promučuran čovjek, pa volim svaki trenutak iskoristiti. To mi je u krvi. Nedjelju koristim u kulturnu svrhu. Radim na proširivanju kulturnog horizonta. Moja čovjek i na tome radi. Nije lična kultura, da kažemo, vena ili srce, pa da se proširuje i kad nećeš. Nema togaj nego zapni bratac. I, bogami, zapnem ja zadnje nedjelje u Fiskulturni dom. Kao velim, nije zgoreg da čujem nešto pametno. Upeljam se u gomilu i na fanane počnem se gurkati prema kasi. Pazi, vraga mu, koliko je naroda... mislim ja i milo mi. Mora da će unutra biti nešto zorli dobroga. Raspoložio sam se. Nemam kunjih očiju i guranje mi ne smeta. Na kasi plaće 20 dinara. Promundam nešto, ali platim. Tješim se: kulturni napori iziskuju žrtve — skupo je, ali vrijedi!će.

Ulazim. Vrlo sala kao osinjak. Kreću se ljudi u svim pravcima. Mora se sa svijetom, te udarim i ja šetati gore-dole, desno-lijevo. Obratim se jednom:

— Je li', druže, kad će početi program?

On pogleda u mene kao da ga pitam kad će početi novi svjetski rat.

— Kakav program!! Ovo je igranka.

Vidim ja da sam nasjeo. To ti je kad neznalica upane među prosvjećene. Belaj, pa eto. Brzo odmaglim iz njegove blizine.

Odjednom oni ne bini počeše svirati. Parovi se prihvatiše. Hm, šta ti je ovo? Ništa ne razumijem. Plesači i plesačice se poluotvorenim ustima zijaju u strop, kolutaju očima i tresu se kao da ih hvata groznica. Bože moj, što ti je nekulturan čovjek! Eto, oni meni izgledaju blesavi, a ono nije, nego sam ti lalk, gedo. Uzalud je pred svinju bacati bisere.

— Kakav je ovo ples? — pitam jednog poznanika.

— Sta-sa? Zar ne znaš? To je troking!!! — i vjerujem da bi me pogledao sa manje prezira, da sam ga upitao koliko Jugoslavija ima federalnih jedinica.

Povučem se u čošak i počnem tužno posmatrati srećnike oko sebe.

Uskoro jedan iz glazbe pristupi mikrofonu i počne se derati... ovej, pardon, houć reći pjevati:

»O Dafer, Dafer, zašto meziš luka,
od toga može da ti dođe muka.
Od toga može trbuh da te boli,
ni jedna cura neće da te voli.
O Dafer, Dafer, trebaš piti kolonjske vode
onda će sve curice s tobom da hode
i t. d.«

Je osjelih jasno koliko sam barbarski napitupačan da proniknem u dubinu ovih umjetničkih stihova. Gađanine, dajem časnu riječ da nisam mezio luka, a ipak mi dođe muka. Ja sam očajan, propao čovjek. Ja sam stoprocentni nazadnjak i dušom i tijelom. Mene sa moderna umjetnost neće nikada dojmiti. Kasno je sada da lečem i kolonjsku vodu, ne izliječi mene više niko.

Te noći prevrao sam se po krevetu i nikako da zaspim. Stvorio sam čvrstu odluku: smjesta tražiti premještaj u provinciju. Ovakav korov, kao što sam ja, ne smije se trpjeti u banjalučkom dušlstanu, gdje rastu trokinzi zalijevani besmrtnom poezijom:

»O Dafer, Dafer, zašto meziš luka,
od toga može da ti dođe muka...«

Ako ne dobijem premještaj, nedjeljom ću u kafani igrati »preferans«. Razumije se, samo da milicija ne primijeti. Uostalom, igraću »domine«, a pere ne moramo držati na stolu.

Vlado Kozomara

Посјета бањалучких радника селу

У недјељу 3. марта су бањалучки радници из подружнице металаца, бријача и задружних обућара посјетили село Маховљане да би тога дана помогли својим радом сељацима. Било је 14 обућара, пет бријача и 12 металаца под водством друга Јаковљевића Јове из Мјесног синдиката вијећа.

Сељаци су раднике дочекали веома срдачно. Другови су се одмах прихватили посла. За кратко вријеме металци су оправили 186 комада посуђа с разним малим оправкама, или мијењањем дна. Покупили су 45 мотика и исан број сјекира, оправили три штедњака и једну шивачу машину.

Обућари из задружне радионице су покрпали 15 пари ђонова и извршили 38 већих оправака обуће. Направили су три пара нових сандала и од отпадака коже исјекли 38 пари узица за ципеле. Задружног материјала је било доста, а другови обућари су радили заиста ударнички и потпуно задовољили сељаке.

Ни бријачи нису заостали за другима. Они су обријали 26 сељака, а ошишали 51.

Радници су радили предано, а сељаци веома расположени овим гестом чудили су се нијемо томе што им све раде бесплатно.

Овај лијепи примјер подружнице металаца, бријача и задружних обућара треба да слиједе и остали радници. Потребно би било такође рада дати кратак културно забавни програм.

Марко Савиновић

Održavanje čistoće grada i prvomajsko takmičenje

Podružnica zdravstvenih i socijalnih radnika i namještenika III. kvarta unijela je u svoj plan prvomajskog takmičenja i obavezu, da će se izvršiti zdravstveno komisijski pregled svih zgrada, lokala, dvorišta, zahoda, staja, svinjaca itd., u pogledu uređenja i održavanja čistoće ti. održavanja zdravstveno-higijenskih propisa. Ovu obavezu primilo je i Odjeljenje za narodno zdravlje Gradskog NO.

Prema ovim obavezama odmah će se prstupiti zdravstveno komisijskim pregledima u cilju da se naš grad konačno dovede u uredno i čisto stanje, pošto je u toku okupacije u velikoj mjeri zanečišćen, a osim toga i danas pojedinci su zaboravili na svoju obavezu u pogledu održavanja čistoće.

Naš grad, lijep po svom položaju, prepun bašta, poljana i lijepih aleja, trebao bi da bude uzor čistoće. Svaki građanin, koji voli svoj grad i svjestan je od koliko je značenja čistoća za zdravlje građana, trebao bi da posveti i punu pažnju njegovom uređenju i čistoći.

Naš grad, kao privlačna turistička tačka, nalazi se na glavnom i poznatom turističkom putu za Jajce, pa i iz turističkih razloga odnosno unapređenja turizma treba da bude uređan i čist.

Stoga svi vlasnici zgrada, stanova, dvorišta, lokala itd. treba da učestvuju u prvomajskom takmičenju i u pogledu uređenja i čistoće grada i da se međusobno takmiče.

Đ.

Konferencija zadrugara

U nedjelju, 3. marta, u biroskopu »Kozara« održana je konferencija zadrugara radničko-službeničke zadruge u Banjoj Luci. Konferenciji je prisustvovala masa zadrugara. Referat inž. Josipa Roliha o radu zadruge i njenom razvitku trebao je da objani, kao i čitava konferencija, potrebu raz dvijanja zadruge u više novih. To zahtjeva interes potrošača, jer je potrebno da svaki zadrugar budno prati rad svoje zadruge. Na taj način će se omogućiti ne samo lakše zadovoljavanje potreba članova zadruge, nego što je još važnije, nabavka artikala.

U diskusiji je učestvovala masa diskutanata. Bilo je to pitanje koje se ticalo svih i mnogi su za to davali prijedloge na koji način treba ona da

Stvaranjem novih zadruga, broj zadruga u Banjoj Luci iznosi 4 zadruge. Postoje uslovi da se osnuje glavna nabavljačka zadruga.

se riješe. Monopolski radnici i rudari Lauša su dali prijedloge da se izdvoje njihove zadruge.

Na kraju je drug Josip Rolih odgovorio na pitanja koja su postavljena. On je iznio da je najteže pitanje zadruge transport. Osim toga reakcionari nastoje na svakom koraku da ometu njen rad. Na primjer: pred izbore oni su prenosili vijesti da će zadruge izdavati sledovanje samo do izbora, mnogi, pored toga što su klali svinje uzimaju redovno sledovanje mesti. Ovi potonji nisu ništa drugo nego špekulanti koji na nedozvoljen način ometaju pravilan rad zadruge. Potrebno je da sami zadrugari ukazuju na takove pojedince, da se bore protiv njih i uprava zadruge će ih isključiti iz zadruge.

Osnovane su još dvije radničko-službeničke nabavljačko-potrošačke zadruge

U gradu su osnovane još dvije zadruge: radničko-službenička nabavljačko potrošačka zadruga broj 2 pri rudniku Lauš i radničko službenička nabavljačko potrošačka zadruga broj 3 pri Tvornici duhana.

U Tvornici duhana je održana osnivačka skupština zadruge uz prisustvo većine zadrugara i namještenika ove Tvornice. Poput rudara i radnici monopolci su odlučili da osnuju svojom zadrugu kojom žele da sami rukovode, te zbrinjavaju životnim potrebama svoje aktivne i penzionisane članove.

OMLADINA BANJALUČKE MUŠKE GIMNAZIJE PROSLAVILA JE DAN CRVENE ARMIJE U RADU

23. februar, dan rođenja Crvene Armije omladina banjalučke muške gimnazije proslavila je, po uđedu na omladinu Sovjetskog Saveza, u udarničkom radu. Toga dana oko dvije stotine omladinaca — đaka, sa pincima i lopatama, s pjesmom na usnama iskopali su kanal duž ceste u dužini od 200 metara, davši na taj način 700 radnih časova.

Ловро Галић, редовник економ самостана „Марија Звијезда" одговарао је пред Народ. судом за шпекулацију кожом

Пред Окружни народни суд у Бањој Луци, 7. марта 1946. године на оптуженичку клупу сјели су, ради шпекулације с кожом, Ловро Галић, економ самостана »Марија Звијезда«, Микулчић Анзелма, часна сестра самостана Назарет и још 25 сељака из околине Траписта.

Груба немарност траписта према законима народних власти је очита и јасна.

Још у марту мјесецу 1945. године изашла је Уредба о рационизирању и откупу сирове коже од стране државе, па је ипак економ самостана Траписти узео 85 кожа за прераду у непријатељској трапистичкој кожари. Браћени се да су му непознате одредбе о шпекулацији и сировој кожи као контролисаном артиклу, ни у колико не умањује трешњу, напротив, подвлачи је. Са законима старе Југославије и НДХ самостан Траписта није пропустио да се упозна. Њихов став незаинтересованости према законима наше Народне републике јасно показује расположење самостана Траписти према народним властима. Док су за вријеме окупације траписти снабдјевали својим млијечним производима окупаторску војску, данас не само да своје млијечне производе не износе на тржиште, него потпомажу шпекулацију и црну берзу са сировом кожом. Не пријављују нашим властима кожару ни залиха коже иако су у јануару 1946. године, опоменути од стране Мјесног одбора Пријечани, него од самостана Назарет примају седам кожа, узимају својих 16 и од осталих сељака 62 на учињење примитивним начином, узимајући од сваке коже половину себи. Оваквим начином наплате повређена је Уредба која забрањује наплату у натури.

Док још много народа иде без обуве, и док народне власти настоје да омогуће правилну расподјелу производа помоћу контролисаног артикла — сирове коже, у том великом послу самостани Траписти и Назарет са 25 сељака из њихове најближе околине ометају власти, кршећи законе шпекулацијом и помажући шпекулацију.

За своја дјела кривци су добили заслужену казну.

На основу исказа оптужених Окружни народни суд добио је увјерење да су сви криви. Осуђио је Галић Ловру, економа, редовника самостана »Марија звијезда« зато што је у 1945. години и 1946., у неовлаштеној кожари вршио учињење 85 кожа, од тога 16 комада за самостан, остало сељацима из околине и самостану Назарет, на 30.000 динара новчане казне. У случају ненаплативости, принудним радом без лишења слободе, рачунајући сваки радни дан 50 динара, и конфискацију кожаре са свим постројењима.

Микулчић Анзелму, економа, часну сестру самостана Назарет што је у трапистичкој неовлаштеној кожари учињала седам кожа и тиме прекршила постојећи закон који се односи на откуп сирове коже, на 5.000 динара.

Осталих 25 сељака који су се огрјешили о исти закон, дајући коже трапистичкој кожари, осуђени су на по 500 динара новчане казне. У случају ненаплативости принудним радом без лишења слободе, рачунајући радни дан 50 динара.

Сви оптужени осим Галића Ловре, економа, редовника самостана Траписти и Пердув Јове, тежака из Бушака задовољили су се пресудом. Галић Ловро узео је три дана за размишљање, док Пердув Јово каже да ће се жалити.

С. З.

Важне одлуке Народне владе Босне и Херцеговине

Чл. 1. Ратне избјеглице на подручју Босне и Херцеговине, без обзира на њихово занимање, треба да се у току пољећа а најкасније до 1. маја о. г. врате у мјеста свога сталног боравка одакле су избјегли.

Чл. 2. Враћање избјеглица у Босну и Херцеговину те отпремање избјеглиза из Босне и Херцеговине и осталих народних република врши Министарство социјалне политике у заједници са социјалним одјељењима народних одбора а уз помоћ и сарадњу свих наших антифашистичких организација.

Чл. 3. Избјеглицом се сматра лице које је у току рата а најкасније до ослобођења избјегло под притиском ратних догађаја и приликом створених окупацијом.

Чл. 4. Враћање избјеглица састоји се из слиједећих радњи: а) прикупљања, б) отпремања (превожења), ц) пријема и смјештаја те пружања могућности да се избјеглице што прије оспособе за самостално привређивање.

Чл. 5. У сврху што успјешнијег извођења ове Наредбе образују се: 1. Земаљска комисија за враћање избјеглица при Министарству социјалне политике, 2. Окружне комисије за враћање одборима, 3. Среске комисије за враћање избјеглица при оним Среским народним одборима који треба да приме или да отпреме избјеглице.

КОМИСИЈА ЗА ВРАЋАЊЕ ИЗБЈЕГЛИЦА

Чл. 6. Земаљску комисију за враћање избјеглица именује Министар социјалне политике. Комисија изњеговог замјеника и секретара. Она издаје наређења и упутства за рад окружним комисијама. Упутства за рад народних одбора у вези са враћањем избјеглица издаје Министарство социјалне политике.

Чл. 7. Окружне комисије за враћање избјеглица именују Окружни народни одбори. Оне примају упутства за рад од Земаљске комисије и од Народних власти. Преносе и дају упутства среским комисијама и контролишу њихов рад. Окружне комисије образују на важнијим раскрсницама поједиа ствене станице (види члан 13) и одговарају за рад истих.

Чл. 8. Среске комисије за враћање избјеглица постављају Сресја народни одбори. Оне примају упутства за свој рад од окружних комисија и народних власти.

Чл. 9. Комисије за враћање избјеглица организују све послове који се односе на враћање избјеглица, руководе тим пословима и одговарају за њихово правилно и брзо извршење.

Чл. 10. Приликом пресељавања треба преселити читаву породицу, одједном а по могућности у групама по више породица водећи рачуна да се породице не цијепају.

Чл. 11. Превоз избјеглица и њихових ствари врши се на основу нарочитих једнообразних признаница за кредитирану вожњу а по рјешењу Г. У. Ж. број 20.641/45.

Чл. 12. Ради обављања пролетне сјетве и спровођења аграрне реформе требају се преселити најприје земљоделске породице.

ПРИХВАТНЕ СТАНИЦЕ

Чл. 13. Прихватне станице врше прихват и отпрему избјеглица. Оне се имају образовати у Сарајеву, Мостару, Бања Луци, Бос. Броду, Зворнику, Добоју и у другим важним раскрсницама према указаној потреби.

Чл. 14. Прихватне станице врше према потреби лијечарски преглед избјеглица. У споразуму са мјесним и самоврашним властима и другим организацијама предузеће све мјере, како би се избјеглице у што краћем року отпремиле својим одредиштима.

Чл. 15. Сресни (рејонски) народни одбори могу дозволити појединим избјеглицама, на њихов оправдани захтјев, да и даље остану у досадашњем мјесту становања. За ову дозволу мора постојати писмено рјешење. Молбу за останак избјеглице могу поднијети најкасније 8 дана по обнародовању ове наредбе од стране окружног (градског) народног одбора.

Чл. 16. За неизвршење ве Наредбе биће одговорне надлежне народне власти.

Избјеглице које се не буду покоравале овој Наредби биће принудно пресељене.

Чл. 17. Обавезна тумачења и потребна упутства по овој Наредби издаће Министар социјалне политике.

Чл. 18. Ова Наредба ступа на снагу даном обнародовања.

Сарајево, дне 2 марта 1946 г.
Број 2208/46.

Министар социјалне политике:
Мастиловић Новак, с. р.

Предсједник Владе Народне Републике Босне и Херцеговине:
Чолаковић Родољуб, с. р.

ОГЛАС *није плаћено*

У вези огласа Народног одбора broj 3414-46 od 18 februara 1946 godine, a kojim je oglašeno: da kućni pomoćnici, kao i nosači i testerači, porez po fiksnom stavu iz čl. 50 Zakona o neposrednim porezima koji porez iznosi 300 dinara godišnje, mogu za ovu 1946 god. platiti u četiri jednake rate po 75 Dinara, ovim se naknadno oglašuje:

Ministarstvo finansija Narodne Republike Bosne i Hercegovine pod III. broj 1495/46 od 19 februara 1946 donijelo je odluku, s kojom se gornja povlastica date kućnim pomoćnicima, nosačima i testerašima proširuje i na: čistače obuće, brijaćeriste i vozare sa jednim kolima, ulične prodavce, vozače auto taksia sa jednim kolima, ulične svirače i ulične fotografe, kao i na dundere, koji rade bez pomoći tude radne snage.

Ovi potonji imaju uplatiti prvu ratu najkasnije do 15 marta 1946, drugu do 15 aprila 1946, treću do 15 maja 1946 i četvrtu do 15 juna 1946 godine.

Zainteresovani licima skraće se naročita pažnja da neblagovremeno polaganje određenih rata povlači za sobom gubitak ove olakšice i da će se u tom slučaju od poreskog obveznika naplatiti cijeli porez odjednput kao i kazna predviđena u čl. 60 Zakona o neposrednim porezima.

Banja Luka, 2-III-1946 godine.

Gradski Narodni odbor Banja Luka
Finansijsko odjeljenje
Broj 5007/46

ОБАВИЈЕСТ!! *плаћено*

Срп.-православно погребно друштво »Св. Пантелије« у Бањој Луци, обновљено је и док се нађу погодне просторије за канцеларију Друштва, ово привремено врши упис станова и новог чланова те прима мјесечну чланарину као и даје сва друга обавјештења у обуварској радњи Николе Берића у Господској улици (прије радња Стеве Челика). Упис се врши сваког дана осим недјеље и празника.

Земаљско трговачко предузеће
Филијала Бања Лука
ОБЈАВА *плаћено*

Предузеће је у могућности да набави за наступајућу грађевинску сезону

цемент у свакој количини

у колико то транспортне прилике буду дозвољавале.

Установе, грађевна предузећа и трговци, који се интересују за тај артикл, нека изволе што приближне потребе писмено поставити Филијали Земаљског трговачког предузећа у Бањој Луци, како би се на вријеме могло обезбиједити потребне количине.

Поруџбине за читаве вагоне франко вагон жељезничка станица имаће предности.

Продаја цемента је слободна и тај артикл није рациониран.

МАЛИ ОГЛАСИ

Izgubljenu ličnu kartu broj 3330, serija E 627, proglašavam nevažećom.
Kapetanović Elfa, Sokolovića u 2

Izgubljenu ličnu kartu br. 16302, serija Nj 593, proglašavam nevažećom.
Ibrahimpašić Esad, Arnautpašina 20

Izgubljenu ličnu kartu br. 7526, serija S 191, proglašavam nevažećom.
Alagić Hajrija, M. p. Sokolovića 40

Izgubljenu ličnu kartu br. 163, serija F 328, proglašavam nevažećom.
Crljenković Camil, Banja Luka

Izgubljenu ličnu kartu broj 14837, serija D 0502, proglašavam nevažećom.
Blaženović Radoika, Č. Ćatića 13

Izgubljenu zadružnu knjižicu, proglašavam nevažećom.
Ramić Fatima, Hanovića 1

Izgubljenu ličnu kartu, proglašavam nevažećom.
Tonković Josip, Banja Luka

Izgubljenu kućnu listu proglašavam nevažećom.
Siling Franjo Frankopanska 33

Izgubljenu radničku knjižicu izdanu u Zagrebu, proglašavam nevažećom.
Crnkić Jusuf, Kotorvaroška 8

Izgubljenu radničku knjižicu izdanu u Banjoj Luci, proglašavam nevažećom.
Latinović Lazar, Čondrićeva 5

Izgubljenu člansku legitimaciju zadruge broj 2507, proglašavam nevažećom.
Banjanin Jovo, Radičevića 24

RAZNO

STAN, od dvije sobe, kuhinje, pretsoblje i špeize u ulici biskupa Markovića 38/I. kat zamijenio bih za odgovarajući stan bliže centra.
Jelena Demetrović, Markovića 38

NAĐENA značka, odlikovanje fiskulturnika SSSR. Vlasnik može istu podići u redakciji »GLAS« svakog dana od 8 do 12 sati.

ОГЛАС

Привредна Банка Босне и Херцеговине — Филијала у Бања Луци преузела је на чување премиских намира по животним и пожарним осигурањима од САВЕЗА НАПРЕТКОВИХ ЗАДРУГА. Позивају се сви осигуранци поменутог Савеза да заостале премије уплате на нашој Благајни, гдје ће у случају потребе моћи добити и потребна обавјештења.

Привредна Банка
Босне и Херцеговине

ТРАЖИ СЕ *није плаћено*

Моле се сви другови борци и руководиоци II. Крајишке бригаде да ме извјесте ако на шта знају о моме сину Тривуну Дејановићу борцу исте бригаде, I. батаљона III. чете.

Јавити на адресу: Ђуја Дејановић село Матавази срез Бос. Нови.

Одговорни уредник Јоко Марјановић, Бања Лука, Крешимирова алеја 7д. — Адреса уредништва и администрације: Господска улица, тел. 358.